

Els indians

Negrers i comerciants a Cuba
Nobles i burgesos a Barcelona

Berta Serra Manzanares

EI SECLE XIX

- **1783**: Independència dels Estats Units [Diapositiva 3](#)
- **1798**: Revolució francesa.
- **1804**: Independència d'Haití (Toussaint Louverture) [AMÈRICA CENTRAL I LES ANTILLES](#)
- **1807**: Anglaterra prohibeix la trata (captura i venda) d'esclaus, no la possessió. Estableix una base a Freetown per perseguir els negres
- **1808**: Prohibició de l'entrada d'esclaus als Estats Units
- **1817**: Ferran VII signa el tractat de repressió del tràfic negrer
- **1820**: Jamaica major exportador de sucre. 20 negres x 1 blanc.
- **1831**: Revolta d'esclaus a Jamaica: cremen 100 plantacions.
- **1834**: Anglaterra aboleix l'esclavitud a totes les colònies
- **1810 - 1865**: Lleis d'abolició a Amèrica i Europa.
- **1880**: Llei del 13 de febrer: abolició de l'esclavitud a Cuba i entrada en vigor del "Patronato de libertos" . [Ley de la abolición de 13 de febrero de 1880](#)
- **1886**: Derogació de la llei del "Patronato de libertos" [L'esclavitud es defensava amb arguments](#)

AMÈRICA CENTRAL I LES ANTILLES

Ley de la abolición de 13 de febrero de 1880

- "Don Alfonso XII, sabed: que las Cortes han decretado y Nos sancionado lo siguiente:
- **Art. 1.** Cesa el estado de esclavitud en la isla de Cuba con arreglo á las prescripciones de la presente ley.
- **Art. 2.** Los individuos que (...) se hallaren inscritos como siervos en el censo ultimado en 1871 y continuaren en servidumbre á la promulgación de esta ley, **quedarán durante el tiempo que en ella se determina bajo el patronato de sus poseedores.**
- **Art. 3.** **El patrono conservará el derecho de utilizar el trabajo de sus patrocinados y el de representarlos en todos los actos civiles y judiciales con arreglo á las leyes.**
- **Art. 4.** Serán obligaciones del patrono:
 - **Primero.** Mantener á sus patrocinados.
 - **Segundo.** Vestirlos.
 - **Tercero.** Asistirlos en sus enfermedades.
 - **Cuarto.** Retribuir su trabajo con el estipendio mensual que en esta ley se determina.
 - **Quinto.** Dar á los menores la enseñanza primaria y la educación necesaria para ejercer un arte, oficio ú ocupación útil.
 - **Sexto.** Alimentar, vestir y asistir en sus enfermedades á los hijos de los patrocinados que se hallen en la infancia y en la pubertad, nacidos antes y después del patronato, pudiendo aprovecharse sin retribución de sus servicios.
- **Art. 6.** (...) **El estipendio será de tres pesos mensuales.** En caso de inutilidad para el trabajo de los patrocinados, por enfermedad ó por cualquier otra causa, el patrono no estará obligado á entregar la parte de estipendio que corresponda al tiempo que dicha inutilidad hubiere durado.

L'esclavitud es defensava amb arguments

• Polítics

- L'abolició significaria la destrucció de l'ordre polític i econòmic
- Cada negre era una amenaça d'insurrecció (Haití. Jamaica)
- Els "hacendados", amenaçats, demanarien la independència
- Els anglesos volien eliminar el sucre cubà en favor de les seves ex-colònies

• Morals

- Es ressaltava el paper civilitzador i beneficis de l'esclavitud

• Econòmics

- Perquè els anglesos volien eliminar la competència del sucre cubà.
- Per la [ruïna de la indústria sucrera a Haití i Santo Domingo](#) Cuba produirà el 25% del sucre mundial ► més producció ► **més negres**
- Per la implantació de la màquina de vapor ► més producció ► **més negres**

LA PRESENCIA CATALANA A CUBA

- **1776**: s'autoritza el comerç des del port de Barcelona.
- **Segle XIX**: L'imperi colonial espanyol es desfà a l'hora que Catalunya desembarca a Amèrica. Però no serà un colonialisme basat en la possessió de territoris, sinó en la forta presència econòmica.
- El desembarcament català a Cuba es produeix en **QUATRE FASES**

1) EL COMERÇ: LA PRESENCIA ALS PORTS

2) L' EMIGRACIÓ EN CADENA: basada en les relacions socials primàries parentives o de paisanatge

3) EL CONTROL DE LA BANCA

4) LA PROPIETAT DE LA TERRA

5) EL RETORN

El Comerç

- **Gran tradició de navegants:** Escoles nàutiques de Barcelona, El Masnou i Mataró
- **S'exporten productes del país, tant del camp com de la indústria:** viticultura, agricultura seca: fruites seques, olives, oli, etc; paper; tèxtil, construcció naval.
- **S'importen productes necessaris per a l'economia local:** Cotó, sucre, cafè, tabac, productes tintoris. LA REVOLUCIÓ INDUSTRIAL (EL TÈXTIL) necessita accedir al cotó de floc nord-americà.
- **LA COMPRA VENDA DE NEGRES**
 - **1790-1820: 100.000 negres legals arriben a Cuba**
 - 1789-1820: 15% arriben en vaixells catalans
 - 1816-1819: 76% arriben en vaixells catalans [ELS VAIXELLS NEGRERS](#)
 - **1820-1871: 500.000 negres il·legals arriben a Cuba** [EL TRÀFIC D'ESCLAUS](#)

EL TRÀFIC D'ESCLAUS

Principals potències esclavistes

Estados Unidos

1.775.000 en el norte y 3.950.000 en las colonias del sur

Portugal/Brasil 4.650.000

• Gran Bretaña 2.700.000

• España 1.600.000

• Francia 1.250.000

• Países Bajos 500.000

• Dinamarca 50.000

• Otros 50.000

□ 1 mil·lió al segle XVI

□ 3 mil·lions al segle XVII

□ 7 mil·lions al segle XVIII

EL RETORN

ELS INDIANS

A Catalunya els beneficis formidables derivats del comerç de persones es canalitzà en direccions molt diverses

- Els Samá, (Marquesos de Samá i Marianao) impresionants **propietaris de terres** tant a Cuba com a Catalunya.
- Miquel Biada, promotor del **Ferrocarril** Barcelona-Mataró.
- Güell y Ferrer, **banquer**, terratinent, **fabricant de panes** i copropietari de La Maquinista.
- Els Cañella, Plandolit i Salom, vinculats al món de les **finances** i propietaris d' importants empreses **navieres**.
- La gran Barcelona i el modernisme

L'illa de Cuba

ELS INDIANS

- Jaume Partagàs: Arenys de Mar
 - Partagàs
- Antonio López: Marquès de Comillas i Gran d' Espanya
 - Vapor Reina Victoria Eugenia
- Miquel Biada: Mataró
 - Locomotora Rocket
- Panxo Marty
- Josep Baró i Blanxart: Marquès de Santa Rita i Vescomte de Canet
- Josep Xifré: Arenys de Mar
 - Porxos d'en Xifré
- Pau i Salvador Samà: Marquès de Samà, Marquès de Marianao i Marquès de Vilanova i la Geltrú
- Joan Güell: Torredembarra. Comte, Marquès i Baró de Güell, i Gran d'Espanya
 - Projecte Gaudí del Palau Güell
 - Palau (C/ Nou de la Rambla)
- Facundo Bacardí; Sitges
 - Marca
 - Destil.leria
- Agustín Goytisoló
- Alejo i Manuel Vidal: Sitges

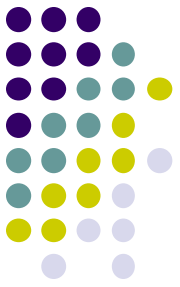
Jaume Partagàs

REAL FABRICA DE TABACOS

FLOR DE TABACOS
DE
PARTAGAS
Y CA
HABANA

GIEFUENTES Y CA

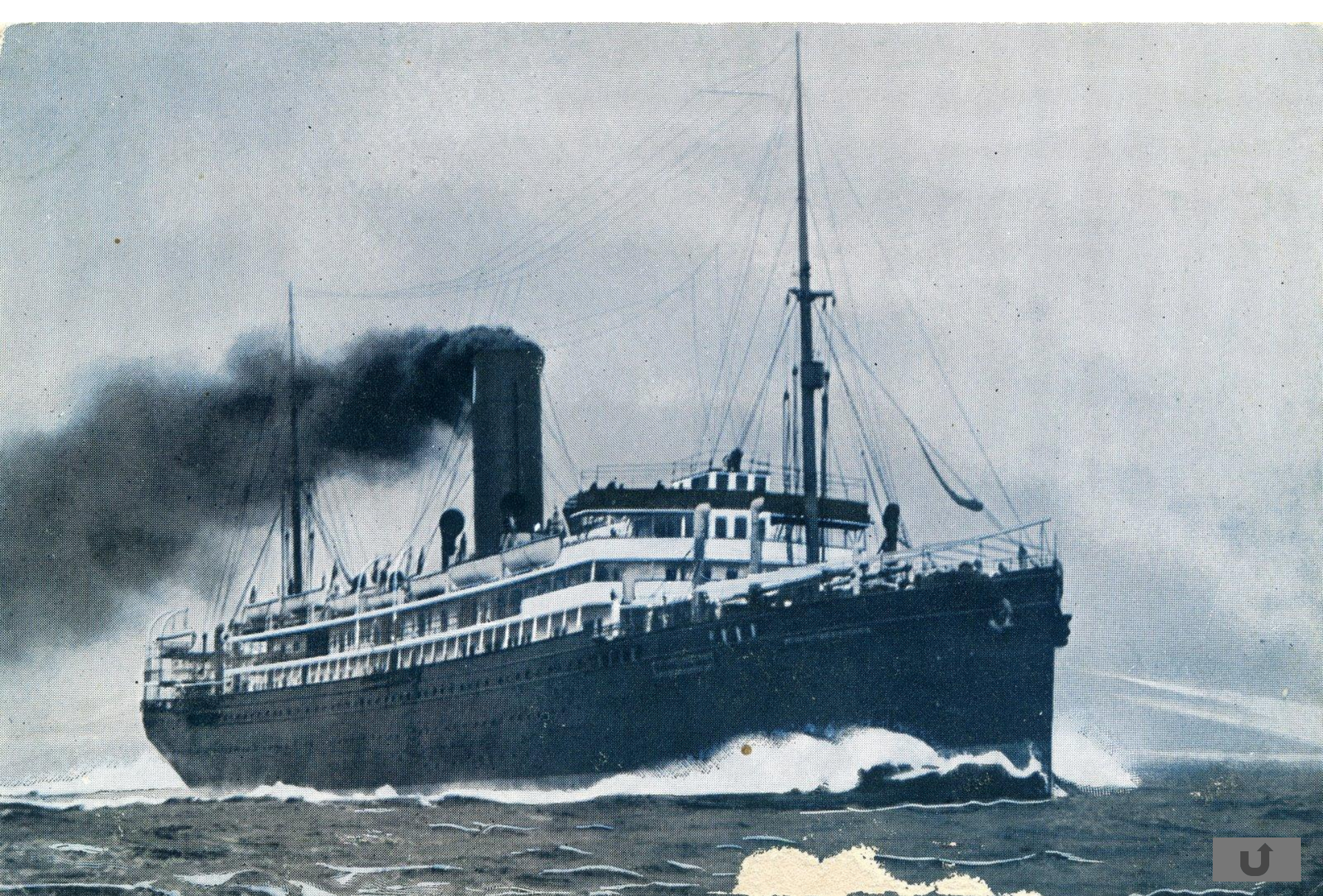
Antonio López

COMPañIA TRASATLÁNTICA
(ANTES A. LOPEZ Y C^{IA})

Salidas fijas mensuales desde Santander
Para Habana y Veracruz
Para Montevideo y Buenos Aires
El último de cada mes

Vapor Reina Victoria Eugenia de la Companyia Trasatlàntica

Cases d'en Xifré, 1839

Joan Güell

Palau Güell

Soldats espanyols del 98

USS MAINE entrant al port de L'Havana

Enfonsament del MAINE

LES DUES BANDERES

Castell de Los Tres Reyes Magos, “El Morro”: Entrada al Port de L’Havana